N°. 41. 1836.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- en Nieuws- COURANT, Wetenschappelijk Blad.

Donderdag 16 Februarij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — Uit Zeeland schrijft men van 15 dezer:

»Den 12den dezer is het slechten der drie kroonwerken, in den omtrek der vesting Vlissingen, aangenomen door den heer *D. Droppers*, voor eene som van ƒ 6600.

»Vij vernemen, dat behalve de dienst te Bourtan hoofdwacht, met de twee wachthuisen, *Binnen* die vesting, ook nog in dit voorjaar zal worden aanbesteed, het verleggen der afwatering over eene lengte van 30 Ned. ellen.

»Ook zal in den loop der maand Maart of April te Neuzen, almede ter bevestiging dier plaats, worden aanbesteed, het bouwen van eenen steenen beer, met de verdere daarbij behoorende verdedigings-werken."

— In de zitting der belgische kamer van vertegenwoordigers van gisteren heeft de oppositie der zoogenaamde liberale partij eene overwinning op het ministerie behaald in de wet op de gemeente-besturen, met betrekking den gevorderden cijns, om kiezer te zijn. De heeren *Gendebien* en *De mortier* zochten beiden het betoog te doen gelden, dat men genegen zijne zoo laag mogelijk behoorde te stellen en droegen zij beiden een amendement in dien geest voor, waarvan dat des laatstgemelden door de meerderheid aangenomen werd. Volgens hetzelve zal het, om kiezer te weezen, voldoende zijn, dat men in gemeenten van beneden 2000 zielen 15 fr. jaarlijks aan rijksbelastingen betaalt; en 100 fr. in de meeste bevolkte plaatsen. Een der leden, de heer *d'Huffschmidt*, wilde slechts als voorwaarde voor het kiezersschap gesteld hebben, Belg van geboorte, in 't bezit der burgerlijke en staatkundige regten en 25 jaren oud te zijn; doch dit voorstel werd verworpen.

— Ter gelegenheid van het verblijf der Coburgsche prinsen te Brussel zal aldaar aanstaande donderdag eene groote wapenschouwing van troepen op de boulevards gehouden worden. Behalve het brusselsch garnizoen; moeten daarvoor van elders komen vijf infanterie-afdeelingen, een eskadron van ieder der belgische regimenten kavalerie, en drie batterijen.

— Ter Antwerpsche beurs van heden (*16 Februarij*) waren genoteerd: Belg. 101½; O. Metall. 102¾; Sp. Leening 1834, 48¾,49,48⅞; dito Passive 16⅞,17; Differed. 19½; Nap. renten 93; B. Tavoliere 65½; Sicil 93½; Rom. L. 102⅝; Id te Amst. 99; Braz. 86¾. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam 1 pCt. K. zigt.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den Februarij.

De zitting der kamer van afgevaardigden heeft gisteren inderdaad niets belangrijks opgeleverd. Men heeft zich met het rapport over eenige petitien beziggehouden en is voorts onverrigter zake uiteen gegaan. Het schijnt trouwens dat er nog niets omtrent de zamenstelling van het bestuur is beslist. De HH. *Sauzet* en *Passy* moeten stellig verklaard hebben, dat zij in geene onderhandeling hoegenaamd ook waren begrepen. Men schijnt algemeen van gevoelen te zijn, dat er geen besluit zal worden genomen, voor dat de koning eenig antwoord heeft ontvangen van den maarschalk *Soult*, die volgens den *Messager* zou zijn ontboden. De afgetredene ministers blijven in de loopende zaken voorzien.

— De advokaat *Parquin* heeft gisteren bij het hof der Pairs voor *Fieschi* gesproken, zich voornamelijk op zijne goede hoedanigheden en openhartige bekentenis beroepende, om den regter tot toegevendheid te stemmen. Vervolgens nam de procureur-generaal *Martin* het woord, om de aanklagt nogmaals te verdedigen. Hij doorliep de geheele toedragt der zaak en trachtte vooral de bedenkingen door den advocaat *Dupont* voor *Morey* in 't midden gebragt, te wederleggen. Eindelijk hebben de verdedigers hunne middelen van defensie nog nader ontwikkeld, en zullen de debatten waarschijnlijk dezen avond gesloten worden.

— Men heeft heden berigten uit Madrid tot den 5den dezer, volgens welke de graaf *Almodovar* het departement van oorlog weder had opgenomen.

Voorts maakt het officieel dagblad melding van eene circulaire, die door den heer *de Mendizabal* aan de burgerlijke en militaire autoriteiten werd gerigt, om hun eenige instructien te geven voor de aanstaande verkiezingen. Zij worden daarbij gelast, zooveel mogelijk de openbare meening te leiden en steeds op den voorgrond te stellen, dat het bestuur zich stipt naar den inhoud van het programma van 14 September wil gedragen. Uit onderscheidene provincien zijn er adressen ingekomen, om den minister dank te zeggen voor het besluit tot ontbinding der cortes.

Hetzelfde dagblad meldt dat het bestuur zich nog niet in staat bevindt de finantiele maatregelen, die van de zoogenaamde wet van vertrouwen het gevolg moeten zijn, openbaar te maken.

— Van de grenzen schrijft men, dat de karlisten het beleg van St. Sebastiaan en Guetaria met den meester nadruk voortzetten, terwijl hunne hoofdmagt de linie van Salvatierra tot Mondragon blijft bezetten.

(Heden, uit hoofde van den zondag, geene fonds-notering).

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den Februarij.

Bij Koninklijk Besluit van 13 Januarij zijn door Z. M. als algemene beginselen vastgesteld:

Dat volgens art. 4 der wet van 8 Januarij 1817, tot grondregel is aangenomen, dat ter zake van dienst bij de mobiele schutterijen of de onder hoogstdezelfs toestemming opgerigte vrijwillige korpsen, welke als een deel van het leger van den Staat te beschouwen zijn, geene andere vrijstelling dan wettig verleend kan zijn, wegens het aanwezen, het gemis of het ontslag van broeders, vermeld in art. 94, § *nem*, der wet van 8 Januarij 1817 (*Staatsblad* n°. 8);

Dat wel is waar in art. 45 aan de soodanigen, die bij deze schutterijen of korpsen in persoon of bij plaatsvervanging in dienst zijn, en in de ligting van 1835 vallen, de keus is gelaten, om tot dezelve te blijven behooren, en, zoo lang de dienst voortduurt bij de nationale militie slechts nominaal in mindering van het contingent der gemeente, waartoe zij behooren, ingelijfd te worden, doch dat dit voorregt eene bepaalde strekking heeft, zonder dat daaruit, ten behoeve van den broeder van hem, die verkozen heeft bij het korps, waartoe hij vroeger behoorde, in dienst te blijven, eenige vrijstelling van de dienst der nationale militie kan worden afgeleid.

En dat bij art. 94, §§ *tien*, der wet van 8 Januarij 1817 (*Staatsblad* n°. 1), niet alleen de designatie, maar tevens de werkelijke optreding bij de nationale militie tot vrijstelling van den broeder gevorderd wordt.

— Bij koninklijk besluit van 13 Januarij jl., is het Z. M. voorgekomen, dat bij art. 22 der wet van 27 April 1820 (*Staatsblad* n°. 11), wel is waar, onder anderen aan den broeder van hem, die in de dienst is overleden, eene vrijstelling voor altijd is toegekend, en ten gevolge daarvan, dan ook hij, wiens broeder in de dienst bij de nationale militie, de staande armee of in de dienst is gestorven, volkomen geregtigd is de toepassing van dat voorregt dadelijk bij zijne aankomst voor den militie-raad te vragen, echter soodanig voorregt niet kan worden ingeroepen door eenen loteling, wiens broeder in de dienst bij de mobiele schutterij of de onder Zr. Maj. toestemming opgerigte vrijwillige korpsen is overleden, als zijnde de wet van 1820, met betrekking tot de dienst bij de mobiele schutterijen of vrijwillige korpsen, zoo min bij de wet van 23 December 1830, als bij de vroegere speciale wetten sedert 1830 op het stuk der nationale militie uitgevaardigd, toepasselijk verklaard, maar enkel art. 94, §§ *nem.*, der wet van 1817, welk artikel geene andere dan eene éénparige vrijstelling toekent.

— Naar men verneemt, zullen in al de aan te gane contracten, wegens voorwerpen voor het nachtleger behoorende, in het art., bepalende de wijze der voldoening van de leverancien, de woorden: *in kontant geld*, worden doorgehaald.

— Onder de behoefte bij de korpsen, waarvan in sommige contracten melding gemaakt wordt, moet, naar men verder verneemt, worden verstaan al het benoodigde, boven hetgeen uit de rijksgevangenissen, en verder op aanwijzing van het departement van oorlog, zal worden geleverd.

— Naar men verneemt, is van wege de hoofd-administratie dezer dagen te kennen gegeven, dat bij al de korpsen van het leger en den raad van administratie der mobiele stedelijke schutterijen, alhier, overeenkomstig art. 217 van het provisioneel reglement van administratie, moet worden overgegaan tot het aanbesteden der leverancie van alle voorwerpen tot de kleeding, uitrusting en het nachtleger behoorende, ten einde die, wanneer zulks noodig mogt zijn, dadelijk te kunnen aanbieden.

— Men verneemt nog, dat de bestaande bepalingen, omtrent de hoeveelheid kleeding- en uitrusting-stukken, welke voo bij de korpsen van het leger, als bij den raad van administratie der mobiele stedelijke schutterijen, in voorraad moeten zijn opgelegd, over het jaar 1836 blijft gecontinueerd.

— Te rekenen van den 1 Januarij dezes jaars zullen, naar men verneemt, de ruige randsels met wit riemwerk, met meer op de koning van de onder-officieren en manschappen der korpsen van het staand leger, maar ten laste van het fonds tot vernieuwing van ledergoed worden uitgegeven.

— Uit 's Hage schrijft men, dat ook het vierde kind van den heer *J. C. Hartong*, Zaturdag morgen geboren, den volgenden dag overleden is.

— Uit Wezel wordt van den 12den dezer geschreven, dat men ook aldaar, na eenen voorafgeganen storm van verscheiden dagen, in den namiddag van dien dag, een geweldig met regen, sneeuw en hagel vergezeld, onweder gehad heeft, hetwelk zich tot vijf malen boven de stad ontlaadde; driemaal trof de bliksem den kerktoren Mathena, waardoor echter slechts eenmaal brand veroorzaakt werd, die hoewel boven in de torenspits ontstaan, nogtans gelukkig werd gebluscht.

Uit Koblentz schrijft men, dat in den avond van den 12den het vaartuig van den schipper *N. Muller* van Trier door den storm is gezonken. Het schip was met allerlei handels-artikelen geladen die meerendeels de prooi der golven werden. De rivier was derwijze met drijvende goederen overdekt dat de van Keulen komende stoomboot daarin verwarde. Een ander vaartuig van denzelfden schipper werd tegen de Moezelbrug geworpen en verbrijzeld.

De *Courrier Belge* behelst in zijn nommer van gisteren onder den titel: *het eerste Russische manifest in de Oostersche zaken*, het volgende, hetgeen hij zegt hem door zijnen Frankforter correspondent, onder dagteekening van den 10den dezer te zijn medegedeeld, en hetwelk wij ouvernemen voor hetgeen het is:

» Wij vernemen dat de graaf *van Nesselrode*, minister van buitenlandsche zaken, te St. Petersburg, eene circulaire aan de ambassadeurs en residerende ministers bij de Europesche hoven gezonden heeft, om de door het Keizerlijk kabinet in de Oostersche kwestie genomen houding bloot te leggen, en om hen den toon aan te geven, dien zij in hunne betrekkingen met de gouvernementen te voeren hebben.

» Het St. Petersburger kabinet geeft de verzekering, dat het, met vredelievende en bevredigende gevoelens steeds vervuld, in geenen deele van de voordeelen door de laatste veldtogten verkregen gebruik maken wil; dat het zoo zeer als elk ander kabinet de onafhankelijkheid en onafhankelijkheid van het Ottomannische rijk wenscht te handhaven; dat, van den anderen kant, Rusland volstrekt geene concessie verleenen, of eene verandering in het *status quo* brengen kan, alvorens de divan ten volle aan de bepalingen van het laatste traktaat voldaan heeft: Rusland houdt zich aan de gesloten overeenkomsten, schoon zij ook door verscheiden gouvernementen niet erkend zijn.

» Het verklaart bovendien, dat zijne toestrekkingen geen aanvallend oogmerk hebben, en slechts zijn genomen, ten gevolge van die welke in de betrekkingen van het westelijk Europa geschieden. De bij het Weener hof geaccrediteerde minister heeft in last gekregen een afschrift der circulaire aan den prins *von Metternich* te overhandigen.«

De *Courrier* besluit met de verzekering, dat de gedachte circulaire, gesteld was met inzigt vooral om op Oostenrijk te werken, en dat door den graaf *van Nesselrode* nog andere pogingen in 't werk gesteld waarden om de betrekkingen met Oostenrijk op eenen beteren voet te brengen; het daarmede willende doen voorkomen, alsof er ook tusschen de kabinetten van Oostenrijk en Rusland eene verkoeling — die men zoo gaarne zou zien — tot zake der oostersche aangelegenheden bestond, of in den laatsten tijd ontstaan was.

Het Dagblad *l'Industriel du Hainaut* geeft een overzigt van de ijzeren spoorwegen die in België worden aangelegd of waarvan de ontwerpen bestaan; zij zijn de volgende:

Ondernoming van het bezuid: weg van de Jaar tot aan den Rhijn en van Antwerpen tot aan de Fransche grenzen. Lengte in kilometers 350; kosten-begrooting 50,000,000 fr.

Concessie verleend voor den weg du Haut et du Bas Flenu; lengte 40 k.; kosten 4,500,000 fr.

Wegen waarvoor concessie is gevraagd en waarvan de ontwerpen onderzocht worden: weg van tusschen Sambre en Maas; lengte 151 k.; kosten 13,000,000. — Weg van Boringe naar Manbeuge; lengte 22 k.; kosten 3,000,000 fr. — Weg van Hondeng naar Erquinez; lengte 30 k.; kosten 4,000,000 fr.

Ontwerpen op het papier gebragt, om in den loop van 1836 onderzocht te worden: weg van Lessines naar Gent (vereeniging van den vorigmaanden); lengte, 52 k.; kosten 60,000,000 fr. — Weg van Charleroij naar Leuven, met zijtak op Namen; lengte 72 k.; kosten 7,000,000 fr. — Weg van Charleroij naar Mons; lengte 42 k., kosten 4,500,000 fr. — Weg van Merlemont naar de Sambre; lengte 15 k.; kosten 1,700,000 fr. — Weg van Mons naar de Sambre door de Trouille, lengte 28 k.; kosten 3,200,000 fr. Totaal der ontworpen wegen: aan lengte 789 kilometers; aan kosten 97,200,000 fr. Buiten deze opgave zijn nog gelaten de ontwerpen voor eenen weg van Gent naar Rijssel, met de noodige zijtakken. Deelt het dat voor 't overige wel geen betoog behoeven, dat het met vele dezer grootsche ontwerpen slechts bij de plannen op het papier blijven zal.

— In de Fransche bladen vindt men vermeld, dat er eerlang eene geregelde stoomvaart tusschen Havre en Lissabon zal in werking komen. De daartoe in dienst te stellen booten, de grootste die men nog in Frankrijk vervaardigd heeft, zullen 300 paarden houds hebben en door machienen van 160 paardenkracht bewogen worden. Zij zouden de overtogt van Havre naar Lissabon in 90 of 100 uren maken. Door deze nieuwe dienst en door middel der Hamburgsche stoomboot-onderneming, zou men, volgens dit bericht, in tien dagen tijds zich van St. Petersburg naar Lissabon kunnen begeven.

— In een Russisch nieuwsblad vindt men door den geneesheer *Sajalskij* verscheiden voorbeelden van vruchtbaarheid vermeld, waarvan de onderstaande de merkwaardigste zijn. In 1755 was *Jacob Kirdo*, een Russisch landman, vader van 57 levende kinderen, welke alle bij eene vrouw waren verwekt; zij had 4 maal vierlingen, 7 maal drielingen en 10 maal tweelingen ter wereld gebragt. Zijne tweede vrouw beviel eenmaal van drielingen en 6 maal van tweelingen. *Fedor Wasiliewits* had eene eerste vrouw, welke 27 maal baarde, 4 maal vierlingen, 7 maal drielingen en 16 maal tweelingen. Officiele bewijsstukken doen zien, dat deze *Wasiliewits* op den 27sten februarij 1782, alstoen 75 jaren oud zijnde, van 87 zijner kinderen nog 83 in het leven had.

— De gezamenlijke bevolking van den aardbol wordt tusschen 6 en 800 millioen zielen geschat. Het getal der bevolking op iedere geographische vierkante mijl bedraagt in Europa 61, Azie 27, Afrika 10, Amerika 3, Australie 1. De talrijkste en meest opeen gedrongen bevolking, welke men op den aardbol aantreft, is die te Hamburg, waar 1302 personen op iedere vierkante mijl wonen; te Bremen 980, Frankfort 786, Lubeck 523, Lukka 464, België 502, Saksen 314, Holland 277, Engeland 257, Sicilie 236, Frankrijk 208, Oostenrijk 165, Pruissen 155, Portugal 121, Denemarken 119, Spanje 101, Turkije 63, Griekenland 51 en in Rusland 37. In Azie bevatten sommige staten eene bevolking van 200 tot 500 personen op iedere vierkante mijl. Op Japan telt men er 139, in China 42, het rijk van Siam 57, Engelsch Indie 185, het gebied van Marokko 46, te Tunis 45; op Haïti telt men 36 zielen per vierkante mijl, in Middel-Amerika 12, Chili 10, de Vereenigde Staten 7 ½ en Mexiko 6.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den February.

Onze bladen behelzen thans de overeenkomst, welke den 29sten december jl. te Londen tusschen lord *Palmerston* en den heer *Poulett Thomson* van den kant van Engeland en den senator *Harnier* van de zijde der vrije stad Frankfort gesloten is, en waarbij de artikelen 1 tot 5 van het den 13den mei 1832 tusschen de beide staten geteekende handelsverdrag voor ingetrokken worden verklaard. De aanhef van dit stuk luidt aldus: » Nadat de Senaat der vrije stad Frankfort aan de regering van Z. Groot-Britannische Majesteit kennis gegeven heeft, dat sedert de onderteekening van het tusschen Z. Groot-Britt. M. en den Senaat der vrije stad Frankfort, den 13den mei 1832, tot bevordering van het handelsverkeer tusschen het beiderzijdsche gebied, gesloten verdrag, omstandigheden zijn opgekomen, waardoor zekere bepalingen van dat verdrag nadeelig voor het handelsbelang der vrije stad Frankfort geworden zijn; en alzoo Z. M. de Koning van Groot-Britannie door den wensch bezield is, om, in overeenstemming met den Senaat der vrije stad Frankfort aan dezelve de daaruit voortspruitende nadeelen af te wenden; zoo zijn de hooge contracteerende partijen overeengekomen, elkander wederkeerig van eenige uit bovenvermeld verdrag voortvloeijende verpligtingen te ontheffen, en hebben te dien einde tot gevolmagtigden benoemd," enz.

— Volgens een berigt uit Rome, in de Belgische bladen voorkomende, was het niet de zwakke gezondheid van den kardinaal *Bernetti* die als oorzaak van diens aftreden als eersten minister moest aangegeven worden, daar dezelve niet zwaker was dan te voren; maar lag de reden meer daarin, dat onderscheidene hem niet aangenaam goedvinden genomen waren, waarvan hij als minister de verantwoordelijkheid niet op zich nemen wilde. Reeds vroeger had de kardinaal bij dergelijke voorvallen zijn ontslag willen nemen, maar had men hem gedurig daarvan door de belofte weerhouden, dat zulke niet meer voorvallen zou. In de bij een dergelijk aftreden gebruikelijke nota's van de vreemde ministers was derzelver ontslag toegezegd, deswegens te kennen gegeven en werd de hoop uitgesproken, den kardinaal weder spoedig het roer van den staat te zien in handen nemen. Zijn opvolger, de kardinaal *Lambruschini*, was in het jaar 1830 pauselijke nuntius te Parijs en genoot het vertrouwen van *Karel X.* Zijne benoeming tot den post van staats-secretaris baarde ook daarom opzien, daar men hem als een' tegenstander der jesuiten kende. Men was overigens zeer verlangend te weten, hoe hij de zaken be-

sturen en hoe Frankrijk het opnemen zou, dat een man aan het hoofd van den roomschen staat was gesteld, die zich zoozeer tegen de tegenwoordige dynastie had verklaard.

— Uit Weenen schrijft men, dat op den 7den dezer het ijs in den Donau tot hoogte dier stad is losgegaan. Men was niet zonder vreeze voor ongelukken, daar zich een deel van het ijs tegen de boogen der groote Donaubrug had vastgezet. Te Presburg was het ijs nog vast. Deze winter, dus schrijft men voorts uit Weenen, was hier, schoon niet zeer koud, toch een der guurste. De strenge vorst bleef de zuidelijker landen voorbehouden; wij hadden onophoudelijk storm, sneeuw en regen. In het zuidelijke Tyrol, waar tot half Januarij geen sneeuw gevallen is, heeft de koude daarentegen veel schade aan de wijngaarden toegebragt. Van eenen anderen kant wordt uit Lemberg geschreven, dat er in die streken verbazend veel sneeuw gevallen is.

Te Weenen had men hoop, na afloop van den ijsgang, de stoomvaart op den Donau weer spoedig in gang en haar dit jaar zeer uitgebreid te zien. De gemeenschap tusschen Weenen, Konstantinopel en Smijrna zou geregeld door middel van stoombooten, over den Donau, de Zwarte zee en door den Bosporus onderhouden worden.

Een genootschap der Weener kapitalisten, hetwelk dan het publiek door hunnen ondernemingsgeest en deelneming aan nuttige werken bekend is, zal te Weenen eenen grooten stoommolen doen bouwen, waartoe het reeds de toestemming des keizers zoude ontvangen hebben. Gedurende de laatste droogo jaren, moesten vele molens door gebrek aan water stil staan, waardoor het meel in prijs steeg, en dit bezwaar wil men door een' stoommolen voorkomen.

— Te Weenen waren den 8sten Februarij genoteerd: Metall. 102¾; 4 pCt. 91½; 5 pCt. 75⅝; Bankactien 1358.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De Akademie der Wetenschappen te *Berlijn* heeft den 28 Januarij hare jaarlijksche openbare vergadering, tot viering van den dag harer stichting gehouden. De Secretaris, de Hoogleeraar Ermann nam uit het geschenk van een marmeren borstbeeld door den Koning gegeven, aanleiding om eene vergelijking te maken tusschen den Stichter der Akademie, Leibnitz, en haren begunstiger Frederik *den Groote* en te stellen, dat te midden der omkeering van alle begrippen, twee dingen onaangetast zijn gebleven, Duitsche Wetenschap en Pruissisch Regeringsbestuur. Met eene verhandeling van den Hoogleeraar Ranke, over den Dichter Tasso, welke om hare belangrijkheid geroemd wordt, is deze vergadering afgeloopen.

Zweden. — De Zweedsche Akademie heeft den jaarlijkschen eereprijs voor Letterkundige Verdiensten, door den Koning vastgesteld, toegekend aan den Heer Anders Magnus Strinnholm, voor desselfs Geschiedenis van het Zweedsche Volk. Het tijdschrift *Dagligt Allehanda* is van oordeel, dat sedert de ihstelling van dezen eereprijs, die nooit meer naar verdienste is toegewezen.

Italië. — Te *Venetië* zijn in het oorspronkelijk Grieksch met eene Armenische en Latijnsche vertaling uitgegeven drie Verhandelingen van den Alexandrijnschen wijsgeer Philo Judaeus, welke men meende, dat verloren waren, maar voor eenigen tijd in *Armenië* zijn gevonden.

Frankrijk. — Onder de Carnevals-vermaken, het Fieschi-proces en de ministeriele regeringloosheid, wordt de Improvisator Langenschwarz naauwlijks opgemerkt, die intusschen in zijne openbare voorstellingen weder proeven geeft van zijne ongemeene behendigheid in het verzen-maken. De ongelijksoortigste onderwerpen te vereenigen, als Cezar bij het hoofd van Pompejus, de homoeopathie, Maria Theresia en Lagenaire, en op het bevel der toeschouwers eensklaps van het eene onderwerp op het andere te springen is eene gewone *tour de force*. Behalve door de *Duitschers*, die zich te *Parijs* bevinden, schijnen de improvisatien van Langenschwarz weinig bezocht te worden.

BOEKBESCHOUWING.

NAPOLEON in zijn leven, zijne bedrijven en lotwisselingen, beschouwd als een werktuig in de hand der Goddelijke Voorzienigheid. Volgens echte en sommige weinig bekende bronnen zamengesteld, door G. Engelberts Gerrits. In twee Deelen. Te Amsterdam bij G. PORTIELJE, 1835. Eerste Deel. XII en 295 Blads. Tweede Deel. 302 Blads. Pr. *f* 5,90.

De heer *Engelberts Gerrits* heeft uit het leven van den Hercules onzer eeuw de scherpst uitkomende trekken, in het bestek van twee niet zeer dikke boekdeelen zamengevat, en aldus een werk vervaardigd, 't welk de aandacht onwederstaanbaar boeit en bezig houdt, gelijk alle wel geschreven levensbeschrijvingen van den wonderbaren man, wiens lotgevallen en daden alles in zich vereenigen, wat de verbeelding treffen, het gevoel in beweging brengen en het verstand bezig houden kan. De aanwijzing van het oogpunt, waaruit de schrijver zijn onderwerp wenschte te beschouwen, ware van den titel misschien beter weggelaten. Ook zonder die aanwijzing had hij het werk zoo kunnen geven, als het thans ligt, en nu men dat bijzonder oogmerk van den schrijver op den titel leest, verwacht men, dat men hier uit den levensloop van *Napoleon* die bijzonderheden gekozen, en zoo gegroept zal vinden, dat men van lieverlede als tot de ontknooping van het groote drama geleid wordt tot eene belangrijke uitkomst, een groot *doel*, waartoe *Napoleon* een werktuig in de hand der Voorzienigheid geweest is. Dit is echter het geval niet, en op het einde van het werk voelt de schrijver zich zelfs gedrongen te erkennen, dat wij nog slechts gebrekkig het doel kennen, waartoe hij, die *Europa* deed sidderen, een werktuig was in Gods hand, en dat eerst door de nakomelingschap dat doel in helderder glans zal aanschouwd worden. Hierdoor wordt hij, die naar de bedoelde aanduiding van den titel meer bijzonder zijne belangstelling in het werk gericht heeft, eenigzins te leur gesteld, te meer, daar ook niet altijd, de medegedeelde levensbijzonderheden en daden van den held, daarop betrekking hebben, maar vele derzelve blijkbaar alleen ten oogmerk hebben, om den lezer te vermaken, of zijne aandacht door eenige puntige bijzonderheid te prikkelen. Zoo b. v. vinden wij hier verhaald, hoe de Fransche soldaten in *Egypte* lachten, wanneer de Divisie-Generaals, om aan *Napoleons* bevel, van voor de geleerden te zorgen, die de expeditie bijwoonden, kommandeerden: » de ezels en de geleerden in het midden van het » quarré!" Voorts ware het te wenschen geweest, dat de schrijver, zoo hij niet verkoos de bronnen, waaruit hij geput heeft, alhans aan te wijzen, althans een algemeen kritisch overzigt van dezelve had gekregen. Hierdoor zou het werk eene geschiedkundige waarde gekregen hebben, welke het nu niet bezit; maar de schrijver heeft zich aldus met een sterk schild tegen de kritiek gewapend. Er is over de verschillende gedeelten van *Napoleons* levensloop een vloed van geschriften uitgekomen, in de meeste van welke de geest of van overdrevene bewondering, of van haat doorstraalt. Moeijelijk is het tusschen beide door de waarheid te vinden. Rec. die wel veel, maar op verre na niet alles over *Napoleons* leven en daden gelezen heeft, heeft bij den Heer *Engelberts Gerrits* onderscheidene bijzonderheden en oordeelvellingen aangetroffen, inzonderheid over de gebeurtenissen van de onderscheidene oorlogen, welke hem zijn voorgekomen niet volkomen juist te zijn. Nu hij echter niet weet, op welk gezag de mededeeling en het oordeel van den schrijver rusten, kan hij over de gegrondheid zijner aanmerkingen niet oordeelen en moet dezelve dus terughouden. Trouwens het zal ook dan de lezers van dit Dagblad aangenamer zijn, een proefje van den stijl, waarin dit werkje geschreven is, te ontvangen en daartoe kiezen wij de beschrijving van den terugtogt van het Fransche leger uit *Rusland*.

» Den 6 November openbaarde zich die verschrikkelijke Russische winter, welks strengheid de Franschen nog niet gevoeld hadden, alhoewel het weder reeds koud en onheilspellend geweest was. Het leger was gewikkeld en eenen dikken mist; de dampen verdikten zich, groeiden weldra zamen tot eene ontzaggelijke wolk, die in sneeuwvlokken op hetzelve nederdaalde. De soldaat stortte in holen met sneeuw overdekt, en vond er den dood. De Moskovitische winter drong door hunne ligte kleeding en hun versleten schoeisel. Hunne kleederen vroren vast aan het ligchaam; dit ijsbarras verstijfde al hunne ledematen. Een snerpende wind belette de ademhaling; ijskegels hingen hun aan den baard en om den mond. De ongelukkigen sleepten zich voort, tot dat zij nedervielen en de sneeuw hen weldra geheel bedekte; men herkende hunne lijken aan kleine verhevenheden, welke hun tot graf verstrekten. De weg was gelijk een kerkhof, met duizenden dezer golvende hoogten bezaaid. De stoutmoedigsten of onverschilligsten werden zelfs bewogen, en verwijderden zich zoo spoedig mogelijk; doch zij zagen niets voor, achter of om zich, dan een groot doodkleed, waarmede de natuur het gansche leger overdekte. De honger en koude ontrukten hun de wapenen; de vingers van vele anderen vroren aan dezelve vast. Sommigen, die zich van den weg begaven, of zich op zijpaden waagden, in de hoop om brood en eene schuilplaats te vinden, ontmoetten niets dan Kozakken en gewapende landlieden, die hen omsingelden, kwetsten, beroofden, en, onder een woest gelach, op de sneeuw naakt uitgestrekt achterlieten.

» Na viel de nacht in, een nacht van zestien uren! Doch waar zou men zich nederslaan; de sneeuw had geen plekje gespaard; de storm verstrooide wat men voor een bivouak had verzameld. De boomtakken met rijm en ijs omkorst, vatteden moeijelijk vlam, bij welke officieren en soldaten hunnen treurigen maaltijd bereidden; dezelve bestond uit magere bloedende stukken paardenvleesch en eenige lepels roggemeel, met een weinig sneeuwwater aangemengd. Den volgenden morgen vond men eene menigte soldaten levenloos voor de vuren uitgestrekt, en den omtrek bezaid met duizenden doode paarden. In deze groote schipbreuk, wierp het leger, als een groot schip door hevige stormen overvallen, alles in deze sneeuwoceaan weg, wat deszelfs aftogt kon vertragen; alle krijgstucht ging ten eenenmale verloren. » » Het nut was gelagen, dat een einde maken moest aan den tijd, door den Eenwigen gesteld, om het » menschdom te tuchtigen; Hij vorderde het zwaard terug van den Corsikaanschen veroveraar, die in zijn' euvelmoed gewaand had hetzelve, » naar zijne inzigten te voeren, en niet bemerkte, dat eene onzigtbare » hoogere magt zijne slagen bestuurde.""

Ten slotte betuigt Rec. dat dit werk van den Heer *Engelberts Gerrits* èn wat aangenaamheid van onderhoudende lectuur èn wat nuttige stof tot leerzaam nadenken betreft, aan lezers van allerlei stand en aanleg ten sterkste mag aanbevolen worden.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Opgave der Octrooijen, welke in het jaar 1834 in Frankrijk verlaand zijn geworden. Vervolg.

Barthuseau F., 24 Nov., voor 5 jaar; wegens een koelapparaat ter bewaring van bloedzuigers op reizen. (z. t.)

Bonnardel H. P., 4 Junij, voor 5 jaar; wegens eene nieuwe spinmachine met gelukkige beweging. (z. t.)

Thedier A., 6 Mei, voor 5 jaar; wegens nieuwe ovens, waarin met steenkolen of koaks alle soorten van pottebakkers-waren, van het porselein af tot het grofste gantelwerk toe gebrand kan worden. (z. t.)

Ternaux A. L., 3 Febr., voor 5 jaar; wegens eene nieuwe zuig- en drukpomp. (z. t.)

Delacroix-Saint-Clair, voor 10 jaar; wegens een werktuig, *découpeuse* genoemd, waarmede, op eene mechanische wijze, twee der hoofdwerkingen, tot het fabriceren van Fransche kanten vereischt wordende, verricht worden. (z. t.)

Delarothiere L. A., 12 Dec., voor 10 jaar; wegens verbeteringen in het fabriceren van kousen. (z. t. v.)

Delcros E., 6 Dec., voor 5 jaar; wegens zuigpompen met afwisselende beweging. (z. t.)

Delebar, *de oudere Zoon*, 24 Nov., voor 5 jaar; wegens reverbères tot verlichting der straten. (z. t.)

Delmotte B., 6 Febr., voor 5 jaar; wegens eene beweegkracht, welke door de uitwasem der ligchamen veroorzaakt en op nieuwe beginselen gegrond is, waarmede men echter 10maal grootere kracht bekomt, dan met aanwending, zonder dat er ooit eenig verlies van eenheid in vergelijking met de bekende stoomkracht volgt. (z. t.)

Delsaux B., 11 Julij, voor 5 jaar; wegens eene eenvoudige en goedkoope, door 2 menschen in beweging te brengen molen, waarmede men het schoonste meel malen kan. (z. t.)

Delsaux J. A. en Joyeux, 29 Nov., voor 5 jaar; wegens nieuwe mechanische en elastieke champignons voor het inmaken van dames-hoeden. (z. t. v.)

Delsinque P. en Lejeune, 5 Dec., voor 5 jaar; wegens het branden van tegels en bakstenen met ruwe anthraciet. (z. t.)

Delsuite T. I., 23 Julij, voor 5 jaar; wegens een scheermes met eenen bewegbaren ring. (z. t.)

Dilanite, 19 Febr., voor 5 jaar; wegens een klein geweer, *Pistave* genaamd, hetwelk het windroer vervangen moet. (z. t.)

Distelsdorf, 07 Junij, voor 10 jaar; wegens eene handelwijze, volgens welke men de biergist, zonder toevoegsel van een vreemd ligchaam, zoo bewaren kan, dat de gistingstof geene nadeelige verandering ondergaat. (z. t.)

Dornonval, 19 Feb., voor 15 jaar; wegens een werktuig, *Epurateur grenetal* genaamd, hetwelk tot het zuiveren en bewaren van koren- en oliezaad bestemd is, en waarmede al de daarin zijnde insecten vernield kunnen worden. (z. t.)

Dupommier J. P., Savoye J. A., Tavaux L., en Ennesson M., 29 Aug., voor 5 jaar; wegens een nieuw mechanisch middel, *Cardoline* genaamd, tot het schoonmaken van kousen enz. (z. t.)

Durnaye. Zie Mennen.

Duszavinas C. I., 24 Oct., voor 5 jaar; wegens eene, onder den naam *Sirop pectoral de ruquette*, bekende compositie. (z. t.)

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van Maandag (16 *Februarij*) waren genoteerd: Werk. Schuld 2½ pCt. 55⅝; dito 5 pCt. 103⅛; Kansbill. 24¼; Amort. Syndikaat 4½ pCt. 96; Handelm. 133,132½; Ardoin 85 ℓ. 49½,½,¼; dito onbep. st. 48½,⅝; Uitgest. 19,16⅞; Passive 17½,16⅝; Differend. 25⅜,⅜; Metall. 99¼; Columb. 26½.

*** Die iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of eenige Gelden, Goederen of Boeken onder zich mogten hebben van den Boedel en Nalatenschap van wijlen den Heer JOH. OTTERLIEDE, in leven Bierbrouwer te Willemstad, gelieven daarvan opgave of betaling te doen vóór of op den 15den Maart 1836, ten kantore van den te Willemstad residerende Notaris JAN VAN WIJNGAARDEN.

OPENBARE VERKOOPING VAN

ONROERENDE GOEDEREN.

De Notaris W. K. VAN BREDA, residerende te Chaam, arrondissement Breda, zal aldaar, op Zaturdag den 27sten Februarij 1836 voorts, om 14 dagen daarna, zijnde Zaturdag den 12den Maart 1836, telkens ten drie uren nademiddag, finaal te verkoopen:

Eene deftige, sterke, sedert weinige jaren nieuw opgebouwde HEEREN-HUIZINGE, bekend onder den naam van *het Kasteel*, geschikt voor Zomer- en Winterverblijf, bevattende benevens eene ruime Zaal, *negen* zoo Boven- als Beneden-Kamers, *twee* Keukens, Kelders, Zolder en verdere gemakken, Stallinge en Berggelaas, aangenaam gelegen in eenen groenen, met smaak aangelegden TUIN, voorzien van goede Vruchtboomen, Kostergewassen en fraaije Wandelingen; voorts Vijver, Beplantingen, waarop verscheiden Eiken Bloomen, alsmede een perceel WEILAND tegen den Tuin grenzende, te zamen groot circa 1¾ bunder; benevens eene kapitale BOUWMANSTEDE; alsmede verscheidene hoopen LANDERIJEN, BOSSCHAGIE en verder Vast Goed.

Alles gelegen in de voornoemde gemeente Chaam, alwaar zich eene Hervormde en Roomsche Kerk bevinden.

*** A. W. DE KLERCK, Notaris, residerende te Oudenbosch, zal op den 24sten Februarij 1836, voormiddag, te Oudenbosch, te beginnen om 9 uren, publiek Verkoopen:

De GEREEDSCHAPPEN en HOUTWAREN van eene voorname Wagenmakers-Winkel, Bok- en Takelstoepen, Pompboren, een Molen-As, een Meestoef-As, twee Molen-Boomen, zes Olie-Stampers, Rolblokken en een Nieuw Bij-Karretje.

TE HUUR OF TE KOOP,

NAAR VERKIEZING MET OF ZONDER ZUIVEL.

Eene HEEREN-HUIZINGE, voorzien van Boven- en Beneden-Kamers, Keuken, Stalling, enz.; staande en gelegen te Princenhage, bij Breda. Te bevragen bij A. HOPSTAKEN aldaar.

OPENBARE VERLOTING.

Met hooge toestemming zal er op Maandag den 28sten Maart aanstaande, binnen de stad Zierikzee, in het groot Koffijhuis van B. H. HARINCK, des avonds ten 7 ure, ten overstaan van de Stedelijke Politie, worden gehouden:

OPENBARE VERLOTING van eene gebeel nieuwe naar den laatsten smaak gemaakte *BILJARD-TAFEL*, waardig geschat ƒ 400, bestaande in 40 loten, à ƒ 10 het lot.

Tot het bekomen van aandeelen gelieze men zich te vervoegen bij den Eigenaar A. PHAFF, Timmerman in de Poststraat te Zierikzee, of bij L. C. VAN LINGEN, Koffijhuishouder te Breda.

*** Bij den Boekhandelaar en Boekdrukker J. C. VAN KESTEREN te *Amsterdam*, zijn op heden van de pers gekomen, en alom verzonden:

I. J. Kraberdam, Bz., Tegen Stroom is het Kwaad Roeijen, of drie Maanden uit het Leven van Jonas Warmanus, één deel kompleet, met gegrav. titel en vignet. ƒ 2,75.

II. C. Spindler, *Bonaccia*. Nachtvertellingen op eenen Schaepstogt in de Middellandsche Zee, één deel kompleet, met gegraveerden titel en vignet. ƒ 2,50.

III. J. J. Engel, Vorsten-spiegel, één deeltje kompleet. ƒ 1,00.

Bovengemelde heeft tevens geopend eene *Bestellijst* op eenen goedkoopen, en teveps fraai uit te voeren *tweeden druk* van de *GEDACHTEN* van JEAN PAUL, met eene Inleiding door Mr. J. A. Wieland.

Dezelve zullen in postformaat, op best velin papier, met gegrav. titels, vignet en plaat, in twee netto kartonnen banden worden uitgegeven, en de prijs der beide deelen zijn ƒ 3,50.

Bestellingen worden bij alle voorname Boekhandelaren dezes Rijks, tot den 31sten Maart 1836 aangenomen, na welken tijd er, onder welke voorwaarden ook, geene Exemplaren, dan tegen den verhoogden prijs van ƒ 4,50 zullen worden afgeleverd.

Bij de Boekhandelaars BROESE & COMP., te Breda,

ZIET HET LICHT:

Nieuw Metselverband

IN

ZWARE MUREN.

BENEVENS

EENIGE BEDENKINGEN OVER DE WIJZE VAN ZAMENSTELLING EN HET ONDERHOUD VAN BUITEN-MUREN, INZONDERHEID DER WERKEN VAN FORTIFICATIEN EN WATERSTAAT,

DOOR

W. F. CAMP,

Eersten Luitenant-Ingenieur.

OPGEDRAGEN

Aan den Hoog-Edel Gestrengen Heere VAN HOOFF,

GENERAAL-MAJOOR, ADJUDANT VAN Z. K. H. DEN HEERE PRINCE *VAN ORANJE*, CHEF VAN DE ALGEMEENE DIRECTIE DER GENIE, ENZ. ENZ.

Dit voor de vaderlandsche oorlogskunde, als voor de goede gesteldheid der werken van Fortificatie en Waterstaat, en gevolgelijk voor de veiligheid des lands, zoo nuttig werkje is door den schrijver, tot bevordering van eigendunkelijke verbeteringen, tot eene dwaling van hetgeen op het verband van Buiten-Muren betrekking heeft, tot verbeteringen te geraken, in drie hoofd-afdeelingen verdeeld, waarin de overwogen onderwerpen in de volgende orde worden behandeld:

1ste Afdeeling: Wijze van Zamenstelling der Muren, in zoo verre deze kan geacht worden eenen belangrijken invloed op het Onderhoud denzelve uit te oefenen.

2da Afdeeling: Nieuw in te voeren Metselverband.

3de ——— Eenige Bedenkingen betreffende de wijze van Onderhoud voornamelijk ten aanzien van afgevallen voorlagen van Buitenmuren.

Hetzelve is verrijkt met een uitslaande Plaat, den verschillenden aanleg en de voegwijze voor het verband van muren, enz. voorstellende.

De prijs van dit werkje is . . . . . ƒ 1,20.